

Confiança i democràcia

Si bé la darrera enquesta del CEO ha sigut molt comentada en relació al suport a la independència i als resultats de la consulta, les dades que hi podem trobar tenen molts més aspectes interessants. Em vull fixar aquí en els temes que tenen a veure amb la confiança social i la confiança dels ciutadans envers les institucions.

En els darrers anys molts estudis han posat en relleu la gran significació dels nivells de confiança que hi ha o que no hi ha entre les persones que formen part d'una comunitat a l'hora d'entendre els nivells de desenvolupament econòmic, de rendiment del govern o la qualitat de la democràcia. En efecte, quan hi ha un bon nivell de sentit de cooperació, una bona predisposició a l'acció col·lectiva i una certa capacitat de valorar la reciprocitat i la solidaritat com a elements positius, les coses funcionen en aquestes comunitats de manera més planera. Cal menys informació i menys cauteles a l'hora de fer les coses. Quan predomina la desconfiança, els actors socials, la gent, es resisteixen a entrar en relacions que impliquin alts costos personals i tendeixen a refugiar-se en actituds oportunistes o en conductes que evitin riscos. Les preguntes serien, doncs, ¿com anem de confiança social, els catalans?; ¿fins a quin punt ens fiem de les institucions que tenim?

Les dades ens indiquen una barreja de percepcions. D'una banda, hi ha elements que fan pensar en

situacions de desconfiança social, per exemple, la més que evident preocupació pel futur derivada de la falta de perspectives laborals, la consciència de la profunditat de la crisi o la notable sensació d'inseguretat. De l'altra, si ens referim a les institucions, és evident que la falta de credibilitat de la justícia és preocupant, així com també el baix crèdit dels polítics. Cal remarcar també una preferència cap als serveis públics enfront dels serveis privats. És significatiu que un 60% dels enquestats mostrin confiança en el fet que les accions col·lectives, les protestes davant dels poders públics, poden fer canviar les coses. En una línia semblant, organitzacions com el Banc dels Aliments i Càritas acumulen grans consensos, a l'entorn del 90%. També és molt remarcable la

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

consideració d'un 75% dels enquestats que la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca actua "molt bé" o "bé", i que només un 10% l'avaluen "malament" o "molt malament". També l'Assemblea Nacional Catalana té una notable consideració, per sota de les esmentades i també lleugerament per sota

del 15-M (que no se sap qui representa avui), cosa que pot explicar-se per la seva inequívoca posició en el tema de la consulta, que la situa en espais de més controvèrsia que altres organitzacions més transversals.

Podríem dir, doncs, que si considerem com a representativa l'enquesta del CEO, els catalans es mostren més confiats en les seves pròpies capacitats com a col·lectiu per encarar certs problemes que no pas confiats que les institucions

representatives i els poders que tenen resolguin els maldecaps comuns. Si això ho relacionem amb el debat sobre l'oportunitat de fer la consulta i sobre els protagonismes que tenen els moviments socials i les institucions en el procés, les conclusions que en podem treure són diverses. D'una banda, sembla evident que les tensions socials augmentaran a mesura que ens acostem als moments decisius del procés i, per tant, poden patir aquells escenaris, espais i organitzacions que ara tenen una posició més transversal i poc arrenglada. De l'altra, també sembla clar que el paper d'organitzacions com l'ANC i Òmnium és molt important per mantenir la confiança en el fet que la mobilització social a l'entorn de la consulta no serà simplement instrumentalitzada per unes formacions polítiques o altres. Les polítiques públiques poden fer variar les situacions de partida, ja que actuen en els elements estructurals i conjunturals que condicionen la confiança de la gent. En aquest sentit, la literatura especialitzada apunta que com més augmenti la desigualtat, la sensació d'injustícia i la perspectiva d'imaginaris privatistes i mercantilitzadors, més tendència a la desconfiança hi haurà.

En definitiva, ja que la confiança social es nodreix de la percepció sobre els altres i sobre el context, i es construeix en el marc de certes estructures socials i en l'experiència del dia a dia, caldrà estar atents a tot el que afavoreixi aquesta gran reserva col·lectiva.

ARIANNE FABER

Un 75% dels enquestats pel CEO opinen que la PAH actua "molt bé" o "bé". També l'ANC té una notable consideració

Per encarar certs problemes, els catalans confien més en les seves capacitats com a col·lectiu que no en les institucions